

Pécsi Ítéltábla

Az ügy száma: Pf.V.20.102/2020/49.

A felperes:

felperes1 (cím1)

A felperes képviselője:

jogi képviselő1 ügyvéd (cím2)

Az alperes:

alperes1 (cím3)

Az alperes képviselője:

jogi képviselő2 ügyvéd (cím4.)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

alperes által (86. sorszám alatt)

felperes által (87. sorszám alatt)

A per tárgya:

kártérítés megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Zalaegerszegi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

5.P.20.173/2017/85. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítélete rendelkező része első bekezdésének az alperest 77.236.327 forint megfizetésére kötelező rendelkezéséből a marasztalást 25.000.000 forint összeg erejéig mellőzi, és mellőzi az elsőfokú ítélet második bekezdésében írt, 25.000.000 forint összeg beszámítására vonatkozó rendelkezést.

A fentiek szerint módosított, biztosítási szolgáltatás címén fizetendő marasztalási összeget 54.817.500 (ötvennégymillió-nyolcszáztizenhétezer-ötszáz) forintra és ennek 2013. február 8. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatára, a kártérítés címén fizetendő összeget 47.849.060 (negyvenhétmillió-nyolcszáznegyvenkilencezer-hatvan) forintra és ennek 2019. december 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári

félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatára leszállítja.

Kötelezi az alperest, hogy fizesse meg a felperesnek 25.000.000 (huszonötmillió) forintnak 2013. február 8. napjától 2019. november 4. napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát, azaz fizessen meg e jogcímen 3.130.771 (hárommillió-százharmincezer-hétszázhetvenegy) forintot.

Ezt meghaladóan tekinti a keresetet elutasítotttnak.

A felperes által az állam javára fizetendő feljegyzett elsőfokú eljárási illeték összegét 645.000 (hatszáznegyvenötezer) forintra leszállítja, az alperes által az államnak fizetendő feljegyzett elsőfokú eljárási illeték összegét 855.000 (nyolcszázötvenötezer) forintra felemeli.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 1.131.905 (egymillió-százharmincegyezer-kilencszázöt) forint elsőfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest és az alperest, hogy fizessenek meg az államnak - külön felhívásra - egyenként 2.500.000-2.500.000 (kettőmillió-ötszázezer- kettőmillió-ötszázezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint felperes tulajdonában áll a cím1 szám alatti ingatlan, amelyre 2012. április 27-i kockázati kezdettel az alperessel Otthon és Környezet módoszatú lakásbiztosítást kötött. A szerződés a főépület esetén 94.300.000 forintra, a melléképület esetén 3.200.000 forintra, az általános háztartási ingóság esetén 6.540.000 forintra, az ebtartói felelősségbiztosítás 2.000.000 forintra, a különleges üvegbiztosítás pedig 230.000 forintra nyújt fedezetet. A szerződés szerint az épületek értékebe a ház alagsorában található medence, a termésközből kirakott kerítés és a távirányítású kapu értéke is beleszámít. A szerződés részét képező általános szerződési feltételek(ÁSZF) V/1. pontja szerint a biztosítási összeg nem haladhatja meg a biztosított vagyontárgyak új állapotban való felépítésének, helyreállításának költségeit, illetve az új állapotban való beszerzés értékét. Az ÁSZF V/2/3. és 4. pontja rendelkezik az alulbiztosítás tilalmáról, annak feltételeiről, míg a VIII. pont tartalmazza a kárbejelentés és kárrendezés feltételeit.
- [2] Az ÁSZF VIII/11. pontja szerint a biztosítónak a kár megállapítástól számított 15 napon belül kell a biztosított részére a szolgáltatást megfizetnie. Az ÁSZF IX/1.1. pontja úgy rendelkezik, hogy a biztosítási események által a biztosított épületekben, építményekben okozott károk káridőponti új értékkel számított helyreállítási költségeit legfeljebb a biztosítási összeg erejéig téríti meg a biztosító. A tűzkockázatok a felek által megkötött biztosítás kockázati körébe tartoznak kimondva azt, hogy a mellékkötelezettségként a biztosító téríti a kártérítés 3. számú mellékletben rögzített felsőhatára szerint a bontási, törmelék-eltakarítási és takarítási

költséget, többek között a kárenyhítés indokolt és igazolt költségét. Nem téríti meg az elmaradt haszonból, illetve a helyiségek használhatatlanságából eredő kárigényeket.

- [3] A szerződéssel érintett ingatlan a felperes családjának nyári lakhatására szolgált, a téli időszakban téliesítve volt, az alagsorban lévő úszómedence vizét 2011 novemberében leengedték, és a medencetérben kültéri ingóságokat (kerti bútorok, kerítés, búváruka, kerékpár, autógumi, stb.) helyeztek el téli tárolásra.
- [4] A felperes házastársa 2012. június 4-én a medence gépészetét áram alá helyezte, az esti órákban a medence jobb oldali hátsó reflektora elektromos vezetérendszerében bekövetkezett hiba folytán tűz keletkezett, a tűz következtében a medencében tárolt ingóságok meggyulladtak, az úszómedence és környezete, az alagsorban a falakra, oszlopokra burkolt polisztirol hőszigetelő táblák nagy mértékben károsodtak, megsemmisültek. Az alagsorban keletkezett tűzben mérgező füstgáz szabadult fel és fekete korom, ami az egész épületet beterítette. A korom, a füstgáz rátapadt a falakra, bútorokra, elektromos berendezésekre, a felépítmény eltakart elemeire is. A tűzoltási munkáknál használt vizesoltás a koromanyagot az épületszerkezetbe, a szakipari munkákba mélyen impregnálta, erősen szennyezetté vált a burkolat (aljat, fal, mennyezet, vakolat, falburkolat), nyílászáró, berendezési tárgyak, gépészeti villanyrendszerek. Ennek oka, hogy a koromrészecske nagysága jóval kisebb, mint az építőanyagok kapillárisainak mérete, emellett erősen korrozív anyag, amely az építőanyagokban mély diffúziót eredményez és erős szaghatással párosul. Az alagsorban a tűz folytán a hőmérséklet körülbelül 300-450 Celsius fokra emelkedett, ami a medencetéri vasbeton szilárdságát károsíthatta. A vasbeton fűdém szerkezet károsodásával kismértékben kell számolni, a repedések vizsgálatát követően válik lehetségessé.
- [5] A felépítmény nem átlagos lakóépület, sem funkcionális térben, sem anyaghasználatában, sem belsőépítészeti kialakításában az túlmutat az általános átlagos igény szintű épületen. A káresemény bekövetkeztekor az ingóságokban 6.540.000 forint kár keletkezett. A medencetér takarítására, a felépítmény korom mentesítésére, a kupola lefedésére 2.000.000 forint az elégséges összeg, 2019. évi árakon a felépítmény helyreállítási költsége 144.896.413 forint.
- [6] A káreseményt a felperes az alperesnek bejelentette, aki 2012. június 18-án tartott helyszíni szemlét, az ingóságokat leltárba vette, az ingatlanban a kárfelmérést 2012 november végén végezte annak ellenére, hogy a tűzkárvizsgálati anyag már 2012 június végén rendelkezésre állt. Az alperes 2012. december 18-án kelt e-mailben közölte a felperes jogi képviselőjével, hogy a korábban már jelzett jogi véleményezés eredményeként a kártérítés nyújtására nincs lehetőség, miután a felperes a kármegelőzési kötelezettségét megszegte, amikor nem végezte el a medencevilágítás áramtalanítását, és éghető anyagokat tárolt a medencében, így a két körülmény együttesen a kármegelőzési kötelezettség elmulasztását valósítva meg, a kártérítés alól mentesül.
- [7] A felperes az alperes elutasító döntését nem fogadta el, 2014. április 3-án keresetet terjesztett elő a biztosítási szerződésen alapuló biztosítási összeg megfizetése iránt. Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletében az alperes kártérítési felelősségét 100 %-ban megállapította, az alperes fellebbezése folytán eljáró Pécsi Ítélőtábla Pf.V.20.049/2015/8. számú közbenső ítéletével azt azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy a felperes a 4116989. kötvényszámú Otthon és környezet biztosítási szerződés alapján a 2012. június 4. napján bekövetkezett tűzbiztosítási esemény miatt a biztosítási szerződés feltételeinek megfelelően biztosítási szolgáltatásra jogosult. A másodfokú bíróság ítéletét a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.476/2016/6. számú határozatával hatályában fenntartotta.
- [8] A felperes többször módosított keresetében összesen 278.914.663 forint és ennek a káreseménytől számított kamata megfizetésére kérte az alperest kötelezni azzal, hogy a teljes kárigénye különböző jogcímen 303.914.663 forint, melyből az alperes 2019 novemberében

25.000.000 forintot teljesített. A késedelmi kamat megtérítését a teljes kárigénye, 303.914.663 forint alapulvételével kérte. Az ingatlan helyreállítási költségeként 144.896.413 forintra (2019. évi helyreállítási költség) tartott igényt, melyből 94.300.000 forintot a biztosítási szerződés alapján biztosítási összegként, 50.596.413 forintot kártérítésként érvényesített. A kártérítés ténybeli alapjaként arra hivatkozott, hogy az alperes szerződésszegése, a biztosítási összeg meg nem fizetése miatt az ingatlant nem tudta újjáépíteni, a helyreállítás költsége többszörösére emelkedett az eltelt évek alatt. Kérte továbbá az ingóságokban keletkezett kár címén 7.877.900 forint, a medencetér takarításra, bontásra, törmelék elszállításra már kifizetett költségként 2.120.623 forint, bérleti díj címén 28.220.000 forint, gondnoknak kifizetett költség címén 8.460.000 forint, kárügyintézással kapcsolatos költség címén 6.271.600 forint, a perindításhoz szükséges árajánlatok beszerzése költségeként 4.504.989 forint, pert megelőzően igénybe vett szakértő díjaként 594.000 forint, helyreállítási ajánlatok beszerzési költségeként 989.138 forint megfizetésére az alperest kötelezni. Nem vagyoni kártérítés címén 100.000.000 forint megtérítését kérte, igényét arra alapította, hogy a leégett ingatlant a család nem tudta használni, élvezni, ezért a békés, boldog családban élés, mint személyiségi joga sérült.

[9] Az alperes a jogerős közbenső ítéletet követően módosított ellenkérelmében a kereset részbeni elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felperes a biztosítási szerződés alapján a helyreállítási költségeket 2012. évi árakon kérheti, ugyanígy az ingóságokban esett kár is ezen értéken számítandó. A többi jogcímen előterjesztett igény kapcsán kifejtette, hogy a felperes részére 2019-ben 25.000.000 forint előleget fizetett, a szerződést nem szegte meg, késedelem nem terheli, már 2013. januárjában közölte a felperessel, hogy a kárigényt nem ismeri el, ehhez képest a felperes csak 2014-ben érvényesítette perben az igényét, az eljárás során alkotmányos joga volt a közbenső ítélettel szemben fellebbezést, illetve felülvizsgálati kérelmet előterjesztetni, a vagyoni- és nem vagyoni kárigény jogalap nélküli. A felperes 2020. szeptember 29-én kelt „keresetpontosítás” megjelölésű beadványa kézhezvételét követően hivatkozott arra, hogy a felperes az elsőfokú eljárás során keresetét a 1952. évi III. törvény (rPp.) 146/A.§ (1) bekezdésében írt tilalom ellenére, az érdemi ellenkérelem előterjesztését követő 30 napon túl változtatta meg.

[10] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest biztosítási szolgáltatás címén 77.236.327 forint (ingatlan újjáépítési költség 68.696.327 forint, ingóság 6.540.000 forint, takarítás, törmelékelszállítás 2.000.000 forint) és ennek 2012. július 15. napjától számított késedelmi kamata megfizetésére, ebbe beszámítani rendelte az alperes által teljesített 25.000.000 forintot. Kötelezte továbbá az alperest 50.596.413 forint kártérítés és ennek 2020. január 1. napja után számított késedelmi kamata megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Rámutatott, hogy a jogerős közbenső ítélet alapján az alperes a felperessel kötött biztosítási szerződés feltételeinek megfelelően, az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 536. § (1) bekezdésére is tekintettel köteles helytállni.

[11] Kifejtette, hogy a felek szerződésének részét képező ÁSZF IX.1.1. pontja szerint a felperest a káridőpontri új értéken számított helyreállítási költség illeti meg. E költség összegét a keresethez csatolt, az ÁR-ÉP-KER Bt. által kidolgozott árajánlat alapján állapította meg, utalt arra, hogy ezt a perben eljáró szakértő igazságügyi szakértő is megfelelő kiindulási alapnak találta, és a felperes maga is úgy nyilatkozott, hogy ha 2012. évben a biztosító ekkora összeget kifizetett volna, akkor újkori állapotában helyre tudta volna állítani az épületet, nem találta ezért szükségesnek a perben szakértő kirendelését a 2012. évi újjáépítési költség megállapítására. Kifejtette, hogy alulbiztosítás nem állapítható meg, a szerződéskötéskor - 2012 áprilisában - a felperes a felépítményt 94.300.000 forintra biztosította, a kár az egész építményt súlyosan érintette, a helyreállítás költség 2012. évi árszinten pedig 68.696.327 forint.

- [12] A szerződésszegéssel okozott kár megtérítése címén előterjesztett kereset kapcsán kifejtette, hogy az alperes az ÁSZF előírásait megszegve a felperes igényét késedelmesen bírálta el, az együttműködési és tájékoztatási kötelezettségét nem teljesítette, valótlan indokokkal nem teljesítette a szerződésből eredő kötelezettségét, az elutasításnak nem adta logikus, valós indokát, magatartása a kötelezetti késedelem és a szerződés nem teljesítése okán jogellenes, amivel okozati összefüggésben a felperesnek kára származott, amely nem más, mint a káreseménytől a "mai napig" eltelt idő alatt az építőanyag-árakban és a szakipari munkákban bekövetkezett jelentős áremelkedés. Az igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján a 2019. évi helyreállítási költséget 144.896.413 forintban állapította meg, kifejtette, hogy ebből az összegből levonva a 68.696.327 forintot, a fennmaradó összeg illetné meg a felperest kártérítés címén, a felperes azonban ezen a címen 50.596.413 forintot érvényesített, ezért a keresetben megjelölt összeg megfizetésére kötelezte az alperest.
- [13] A nem vagyoni kártérítés címén igényelt 100.000.000 forint összegű igényt alaptalannak találta, e körben kifejtette, hogy bár a felperes állandó lakcíme a perbeli ingatlan, de azt csak nyaranta, vagy még ritkábban használták, a tüzesemény óta a család nagyjából külföldön él, de nem a káresemény miatt, és a felperes olyan életminőség-romlás bekövetkezését nem bizonyította, amely nem vagyoni kártérítéssel kompenzálható.
- [14] Az ingóságokra vonatkozó keresetet 6.540.000 forintot meghaladóan azzal az indokkal utasította el, hogy a biztosítási eseményt megelőzően két hónappal kötött biztosítási szerződésben ezt az értéket fogadták el a felek, és hogy az ingóságok a károsodás jellege okán - sav, fekete korom - tisztítással sem állíthatók helyre. Az ingatlan takarításával, a törmelék kihordással, állagmegóvással (leégett kupola lefedése) kapcsolatos költséget 2.000.000 forintot meghaladóan eltúlzottnak találta tekintettel arra is, hogy a felperes a költséget számlával nem igazolta.
- [15] Az elsőfokú bíróság a felperes további, elutasított igényei tekintetében kifejtette, hogy azok alaptalanok, a káronszerzés tilalma folytán csak a ténylegesen felmerült kár ítélt meg, a további igények körében a felperes még tényelőadást sem tett, azok összegét nem igazolta sem számlával, sem egyéb módon, a lakhatásért fizetett bérleti díj nem jár automatikusan azért, mert az ingatlan lakhatatlan, igazolni kellett volna az okozati összefüggést, az indokoltságot, az összecszerűséget, mert a tüzet nem a biztosító okozta.
- [16] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes és az alperes is fellebbezést terjesztett elő.
- [17] A felperes fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a keresete teljesítését kérte az elutasított részben is. Álláspontja szerint a kereset megalapozó tényeket és adatokat a per során szabályszerűen előterjesztett beadványaiban előadta. Kifejtette, hogy a biztosítási szolgáltatásból eredő követelését összesen (biztosítási összeg és kártérítés) jelölte meg 144.896.413 forintban, az elsőfokú bíróság tévedett, amikor a szerződés alapján járó összegként nem a 94.300.000 forint biztosítási összeget ítélte meg, ugyanakkor hivatkozott arra is, hogy a különbözeti összeget (94.300.000 forint - 68.696.327 forint) kártérítésként kellett volna megítélni, mert a jogcímhez a bíróság nem volt kötve. Vitatta azt a megállapítást, hogy a perbeli ingatlan nem a család lakhatását szolgálta, e körbe hivatkozott arra, hogy gyermeke a V-i Általános Iskolába járt, velük élt az édesanyja is, így az elsőfokú bíróság alaptalanul utasította el a bérleti díj címén előterjesztett igényt. A nem vagyoni kártérítés vonatkozásában kifejtette, hogy az alperes tudatosan húzta el a kártérítési eljárást, 10 évig ellehetetlenítette az egyedi adottságokkal rendelkező ingatlan helyreállítását, így e magatartással okozati összefüggésben elszenvedett sérelem kompenzálására szolgál a kért nem vagyoni kártérítés.
- [18] Az alperes a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését kérte arra hivatkozva, hogy az épület 2012. évi forgalmi és helyreállítási értékét az igazságügyi szakértő - indítványa ellenére - nem határozta meg, ennek hiányában az ítélet

megalapozatlan. Másodlagosan a marasztalási összeget 18.857.022.- forintra kérte leszállítani. Kifejtette, hogy ha a főépület 2012. évi forgalmi értéke 147.680.000 forint, akkor alulbiztosítás történt, ezért az általános szerződési feltételek szerint arányosan kell a biztosítási szolgáltatást megfizetni. Álláspontja szerint a 94.300.000 forint biztosítási értékre tekintettel az alulbiztosítás mértéke - a magánszakvélemény adatai alapján - 53,9 %. Az elsőfokú bíróság által a 2012. évre meghatározott – árajánlat szerinti - 68.696.327 forint kárcori helyreállítási költséget vitatta, a magánszakértő által kimunkált 34.985.200 forintot alapul véve, azt az alulbiztosítottság okán 53,9%-ra csökkentve, biztosítási szolgáltatás fizetési kötelezettségét az épületre nézve 18.857022 forint ismerte el. A helyreállítási költség-növekedése miatti kárigény teljes elutasítását kérte, e körben utalt arra, hogy együttműködési kötelezettségének eleget tett, a kárszemplével nem késlekedett, és már 5 hónappal a káreseményt követően közölte az elutasító álláspontját, ehhez képest a felperes csak 2014 tavaszán fordult bírósághoz. Hivatkozott arra, hogy a peres eljárásban alkotmányos joga volt a közbenső ítélet ellen fellebbezést, illetve felülvizsgálati kérelmet előterjeszteni, nem élt vissza e jogával, azt jóhiszeműen és tisztességesen gyakorolta, a per ilyen hosszú időtartama nem róható a terhére.

- [19] A felek a fellebbezési ellenkérelmükben a fellebbezéssel érintett részében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték, a felperes az elutasított nemvagyoni kártérítés és az egyéb kárigények tekintetében továbbra is hivatkozott arra, hogy az ezekre vonatkozó keresetfelemlés az rPp. 146/A. § (1) értelmében nem volt megengedett.
- [20] A felperes fellebbezése kisebb részben alapos, az alperes fellebbezése alaptalan.
- [21] A másodfokú bíróság észlelte, hogy az elsőfokú bíróság érdemi döntése meghozatalakor megsértette az rPp. 215. § rendelkezését, túlterjeszkedett a kereseti kérelmen, amikor a biztosítási szerződés alapján teljesítendő marasztalási összeg részeként az alperes által a per során teljesített 25.000.000 forint megfizetésére is kötelezte az alperest, majd annak "beszámításáról" rendelkezett. A felperes 2020. szeptember 29. napján kelt keresetpontosításában (5.P.20.173/2017/80. számú irat) a teljes követelését jelölte meg 303.914.663 forintban, ebből levonta az alperes által teljesített 25.000.000 forintot, és keresetét egyértelműen 278.914.663 forintra tartotta fenn. A másodfokú bíróság a 77.236.327 forint marasztalási összegből a 25.000.000 forintra vonatkozó marasztalást és a 25.000.000 forintra vonatkozó beszámítást ennek okán mellőzte.
- [22] A fentiekben túl a fellebbezés érdemi elbírálását megelőzően a másodfokú bíróságnak vizsgálnia kellett, hogy az elsőfokú bíróság bírált-e el meg nem engedett keresetváltoztatással előterjesztett keresetet.
- [23] Az rPp. 74/A. § (2) bekezdés b) pont ba) alpontja szerint a jogi képviselő kötelező a törvényszék elsőfokú hatáskörébe tartozó perekben, a per minden szakaszában, a jogorvoslati eljárás során is, kivéve a 23. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott vagyoni jogi perek közül azokat, melyekben a per tárgyának értéke a harmincmillió forintot nem haladja meg. Az rPp.146/A. § (1) bekezdése szerint kötelező jogi képviselő esetében az általános szabályoktól eltérően a felperes a keresetét – a (2)-(4) bekezdésben foglalt kivétellel - az alperes érdemi ellenkérelme előadását követő 30 napon belül változtathatja meg. A (3) bekezdés szerint a felperes a keresetét az alperes beleegyezésével bármikor megváltoztathatja, míg a (4) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a felperes legkésőbb az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig megváltoztathatja a keresetét, ha olyan tényre, bizonyítékra, illetve olyan jogerős bírói vagy más hatósági határozatra hivatkozik, amely önhibáján kívül az első tárgyalást követően jutott a tudomására és ezt igazolja.
- [24] A felperes a 2014. április 3-án benyújtott keresetlevelében az alperest 68.696.327 forint és ennek 2012. június 12. napjától a kifizetés napjáig járó kamata megfizetésére kérte kötelezni.

- [25] A közbenső ítélet meghozatalát követően, 2016. január 7-én, a P.20.331/2014/24. sorszámú iratában keresetét 136.494.956 forintra felemelte. A keresetfelemelés okaként hivatkozott arra, hogy az időmúlás következtében további kára keletkezett. Az épület helyreállítási költség követelését 98.011.109 forintra felemelte, új kereseti követelésként kérte az alperest kötelezni az ingóságokban bekövetkezett kár megtérítés címén 7.877.900 forint, később felmerült kártételek összege címén 3.542.786 forint, medencetér helyreállítás megkezdése (elégett ingóságok kihordása, bontások, törmelék kihordása, takarítás), állagmegóvás címén 2.120.623 forint, kárügyintézés költségeként 6.271.600 forint (tanú1, tanú2 meghatalmazottak kárügyintézési költsége 1.663.342 forint; 42 havi, 2012. VI. 12.-2016. I. 1. közötti időszakra gondnoki díj 75.000 forint/hó, plusz havi 15.000 forint km pénz, összesen 3.780.000 forint; 42 havi 2012. VI. 12.-2016. I. I. közötti időszakra ingatlan védelmi rendszer üzemeltetési költsége 6.000 forint/hó, összesen 252.000 forint; tanú3 tanú közjegyzői okirat készítési költsége 27.340 forint; tanú2 tanú közjegyzői okirat készítési költsége 28.780 forint; biztosítótól biztosítás kárügyintézés, tanácsadás, felperesi utazások km napidíja 396.964 forint; biztosító2 megbízásából tűzvizsgáló által elvitt, vissza nem szállított medencetartozék 123.234 forint), "Balatongyöröki ingatlan helyreállítási árajánlatok tételei" címen 2.732.938 forint (cég1 helyreállítási költségvetés 893.800 forint, cég2 árajánlata 850.000 forint, szakipari munkák 20 cég árajánlat készítése felmérés alapján, felperes költségeivel 989.138 forint) megfizetésére. További keresetet nyújtott be 7.938.000 forint megfizetése iránt arra hivatkozva, hogy az alperes időhúzásának következtében, az ingatlan lakhatatlansága miatt 6.300 forint/nap bérleti díj költsége merült fel, mely 1.260 napra számítva 7.938.000 forint. Mindezeket túl sérelemdíj megfizetése iránt is keresetet terjesztett elő, e címen 8.000.000 forint megtérítését kérte arra hivatkozva, hogy az alperes az indokolatlan kárelutasítással és az időhúzásával megfosztotta az ingatlana használatától.
- [26] Az alperes a 26. sorszámú beadványában a keresetfelemelésre érdemben nyilatkozott, a beadvány tartalma szerint a felemelt kereset elutasítását kérte annak alogtalansága miatt. Az alperes érdemi védekezésére, és arra a tényre tekintettel, hogy az alperes a meg nem engedett keresetváltoztatásra mintegy négy éven át nem hivatkozott, a felemelt keresetre (főépület újjáépítési költsége) elrendelt bizonyítást nem ellenezte, úgy kell tekinteni, hogy az alperes e keresetváltoztatásba beleegyezett, azért az nem minősül meg nem engedett keresetváltoztatásnak.
- [27] A felperes a 2020. szeptember 29-én kelt, 80. sorszámú iratban a főépület újjáépítési költsége címén előterjesztett keresetét 144.896.413 forintra, a sérelemdíj összegét 8.000.000 forintról 100.000.000 forintra, a perindításhoz szükséges árajánlatok beszerzése 2.732.938 forintos összegét (a P.20.331/2014/24. számú iratban 6. tétel alatt "Balatongyöröki ingatlan helyreállítási árajánlatok tételei" megnevezés alatt szereplő tétel) 4.504.989 forintra, a lakhatatlanságra idejére kifizetett bérleti díj összegét 7.938.000. forintról 28.220.000 forintra, a gondnoknak fizetett 3.780. 000 forint díjat (P.20.331/2014/24. számú irat 5/2. tétel) 8.460.000 forinttal felemelte a káresemény bekövetkezése óta eltelt időre, valamint a kiegészített szakértői véleményben megállapított újjépítési költségre hivatkozva. Az alperes pedig a válasziratában (5.P.20.173/2017/81.) hivatkozott az rPp. 146/B. § (1) bekezdésének tilalmára, a keresetváltoztatásba nem egezett bele.
- [28] A lakhatással összefüggő bérleti díj, valamint a gondnok díja összegének felemelése - mivel azt a felperes "időszakos szolgáltatásként"érvényesítette - az rPp.146. § (5) bekezdés c) pontja szerint nem minősül keresetváltoztatásnak, A ingatlan újjáépítési költség tekintetében a keresetfelemelés szakértől kiegészített szakvéleményében megállapított költségen mint új tényen alapult, e körben a keresetfelemelésnek az rPp. 146/A. § (4) bekezdése folytán helye volt. E felemelt kereseteket ezért helyesen bírálta el érdemben az elsőfokú bíróság. Ezt meghaladó részben - a nem vagyoni kártérítés iránti kereset 92.000.000 forint összeg erejéig,

valamint a perindításhoz szükséges árajánlatok beszerzési költsége 1.772.051 forint erejéig, így összesen a kereset 93.772.051 forint erejéig - a keresetváltoztatás meg nem engedett keresetváltoztatásnak minősül, a keresetváltoztatást az elsőfokú bíróságnak el kellett volna utasítania, ezen összeg erejéig a kereset érdemi elbírálásának nem volt helye. A meg nem engedett keresetváltoztatást elbíráló ítéleti rendelkezés az rPp. 215.§-ába ütközik, ezért azt a másodfokú bíróság mellőzte. Az elsőfokú bíróság keresetet elutasító rendelkezése a meg nem engedett keresetváltoztatási részre nem terjed ki.

- [29] A felperes a jogi képviselő nélkül benyújtott beadványaiban a nem vagyoni kártérítés összegét és egyes vagyoni kárigényeit a 2020. szeptember 29-i beadványát megelőzően is felemelte, e keresetváltoztatása azonban nem volt hatályos az rPp. 73/B. § (1) bekezdése értelmében, amely úgy rendelkezik, hogy ha a jogi képviselő kötelező, a jogi képviselő közreműködése nélkül eljáró fél perbeli cselekménye és nyilatkozata hatálytalan. A felperesi beadványokat a felperes jogi képviselője nem írta alá, azokat nem lehet jogi képviselő útján előterjesztett beadványnak tekinteni, ezért az azokban megtett nyilatkozathoz joghatás nem fűződik.
- [30] A fellebbezések érdemi elbírálása körében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az elsőfokú eljárás iratai és a másodfokú eljárásban beszerzett igazságügyi szakértői véleménykiegészítés alapján az alábbiakkal egészíti ki:
- [31] A szerződés részét képező Otthon és környezet lakásbiztosítás általános szerződési feltételei VIII/11. pontja szerint, ha a szerződő (biztosított) igazoló okirat benyújtására kötelezett, úgy a 15 napos határidő az utolsó okirat megérkezésének napjától számítandó. A biztosító szolgáltatásának késedelmes teljesítése esetén a magyar polgári jog szabályai szerint késedelmi kamat megfizetésére köteles.
- [32] Az ÁSZF VIII/7. pontja szerint a biztosító a kár kifizetését tűzkárnál a tűzrendészeti hatóság által kiadott hatósági bizonyítvány megküldéséhez köti. A VIII/8. pont szerint a biztosító a káresemény bekövetkeztének esetén azon okiratok bemutatását kérheti, amelyek alkalmasak a káresemény bizonyítására.
- [33] Az ÁSZF IX/1/1/2. pontja szerint az új érték megállapításának alapja a károsodottal azonos nagyságú, kivitelezésű és minőségű épület, épület-szerkezet, építmény építési költsége.
- [34] Az ÁSZF IX/1/1/3. pontja szerint biztosítási esemény miatt károsodott tapétázott, mázolt vagy festett felületek esetén a helyiség egész felületének helyreállítási költségei akkor téríthetők, ha a helyiség legalább két azonos felületképzésű falsíkja károsodott. Az 1.4. pont szerint a buroklatok károsodása, vagy biztosítási esemény kapcsán szükségessé vált bontásuk és pótlásuk a sérült lapok felületének összege mértékéig téríthető meg.
- [35] A B/V/1. pontja szerint a vagyontárgyak biztosítási összegét a szerződő határozza meg. A B/V/2. pont szerint, ha a biztosítási összeg alacsonyabb, mint a vagyontárgy, illetve vagyonsoport káridőponti értéke (helyreállítási költsége) a biztosító aránylagos kártérítést fizet, azaz a kárt csak olyan arányban téríti meg, ahogyan a biztosítási összeg az új állapotban való felépítés, helyreállítás költségeihez, illetőleg az új állapotban való beszerzés értékéhez aránylik. A biztosító nem érvényesíti az alulbiztosítás következményeit, ha annak mértéke nem haladja meg a biztosítási összeg 10 %-át.
- [36] A perbeli ingatlan főépületének teljes felépítési költsége 2012. évi árakon számolva 115.763.040 forint volt. A 2012. június 4-én keletkezett káresemény (tűz) miatt bekövetkezett károsodás helyreállítási költsége, azaz az újjáépítési költség 2012. évi árakon számolva 87.996.914 forint.
- [37] A másodfokú bíróság a fentiek szerint kiegészített tényállásra is tekintettel részben ért egyet az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és annak jogi indokaival.

- [38] Az épületkárok megtérítése iránti kereset és az ezzel kapcsolatos fellebbezési támadások körében a másodfokú bíróság álláspontja a következő:
- [39] A biztosító szolgáltatásainak szabályait rögzítő ÁSZF/B/IX/1/1. pontja szerint épület, építmény esetén megtéríti a biztosító a biztosítási események által a biztosított épületekben, építményekben okozott károk káridőponti új értékkel számított helyreállítási költségeit, legfeljebb a biztosítási összeg mértékéig. A perbeli biztosítási szerződésről kiállított kötvény szerint az épület biztosítási összege összesen 97.500.000 forint, melyből a főépület 94.300.000 forint, a melléképület 3.200.000 forint azzal, hogy az épület értékében benne van a házban található medence és a termésköböl kirakott kerítés távirányítós kapuval és 1 darab Komondor kutya.
- [40] Az ÁSZF/B/V/2. pontja úgy rendelkezik, hogy ha a biztosítási összeg alacsonyabb, mint a vagyontárgy káridőponti értéke, akkor a biztosító aránylagos kártérítést fizet, azaz a kárt csak olyan arányban téríti meg, ahogy a biztosítási összeg az új állapotban való felépítés, helyreállítás költségeihez aránylik. A szerződésben kikötött biztosítási összeg 94.300.000 forint, az épület 2012. évi felépítési költsége pedig - szakértől igazságügyi szakértő aggálytalan szakvéleménye szerint 115.763.040 forint volt, azaz a biztosítási összeg az újjáépítési költség 81%-a, amely az alulbiztosításnál megengedett 10%-os eltérésnél magasabb, ezért az épülettel összefüggő biztosítási szolgáltatás összegének megállapításánál figyelembe kell venni. Így a felperes az épület káridőponti (2012. évi) új értéken számított helyreállítási költség 81%-ára tarthat igényt a biztosító szolgáltatásaként.
- [41] Alaptalanul hivatkozott az alperes arra, hogy az alulbiztosítás mértékének megállapításánál a főépület felépítési költségéhez a termésköckerítés és a kapuk építési költségét is hozzá kell számítani. A kötvény szerint a főépületen kívül biztosított volt egy melléképület is 3.200.000 forint értékben, a kötvény csupán azt rögzíti, hogy az épület értékébe beletartozik a kerítés és a kapuk értéke is, azt azonban nem, hogy a főépület építési költségébe, és az ÁSZF-ből sem vonható le olyan következtetés, hogy a kerítés a főépület vagyonsoporthoz tartozik. E tényt alátámasztó előadást az alperes nem tett és bizonyítást sem ajánlott fel, így ezt az alperesi hivatkozást az alulbiztosítás körben figyelembe venni nem lehetett.
- [42] A biztosítási szerződés alapján - ahogy azt az elsőfokú bíróság is helyesen rögzítette - az alperes szerződéses kötelezettsége a károk káridőponti új értéken számított helyreállítási költségének a megfizetése (ÁSZF/B/IX/1/1.). Az alperes vitatására figyelemmel a felperesnek e költség összegét kellett az rPp.164.§ (2) bekezdése alapján bizonyítania, a bizonyításra azonban - az alperes vitatására tekintettel - a felperes által a pert megelőzően beszerzett árajánlat nem volt alkalmas, azt szakértől kirendelt igazságügyi szakértő nem is vizsgálta (5.P.20.173/2017/40. sz. szakvélemény kiegészítés 2. oldal alulról a 2. bek.). Az rPp. 177. § (1) bekezdése szerint ha a perben jelentős tény vagy egyéb körülmény megállapításához vagy megítéléséhez olyan különleges szakértelem szükséges, amellyel a bíróság nem rendelkezik, a bíróság szakértőt rendel ki. A felperes kérte is e körben szakértő kirendelését, mely bizonyítási kérelmet teljesítve a másodfokú bíróság elrendelte a szakvélemény kiegészítését e körben.
- [43] szakértől igazságügyi szakértő aggálytalan szakvélemény kiegészítése alapján a főépület 2012. évi teljes helyreállítási költsége bruttó 87.996.914 forintban volt megállapítható, az alperes a biztosítási szerződés alapján - az alulbiztosítás folytán - ezen összeg 81 %-át köteles megtéríteni, azaz 71.277.500 forintot.
- [44] szakértől igazságügyi szakértő véleményét az alperes alaptalanul támadta, a szakértő az alperes által felvetett kérdésekre a szakvélemény ténymegállapításival összhangban álló válaszokat adott, a szakértői vélemény hibáját kijavította, az ellentmondásokat kiküszöbölte, így további szakértői bizonyításra nem volt szükség.

- [45] Egyetért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak azzal az jogi álláspontjával, hogy az alperes takarítás, törmelék elszállítás, kupola lefedés folytán felmerült költség megfizetésére is köteles mellékszolgáltatásként az ÁSZF IX/1.1. pontja alapján, egyetért annak az elsőfokú bíróság által megállapított összegével is.
- [46] Helyes az elsőfokú bíróságnak a tüzeset folytán megsemmisült, károsodott ingók értékének megtérítésével kapcsolatban kifejtett álláspontja is, a felek fellebbezésüket e körben nem indokolták, így nem volt megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság döntését milyen okból sérelmezik.
- [47] Az alperes tehát biztosítási szolgáltatásként 79.817.500 forint megtérítésére volt köteles (71.277.500.- + 2.000.0000.-+6.540.000.-= 79.817.500.-), ebből a per során megfizetett 25.000.000 forintot, így a biztosítási szerződésből eredő biztosítási szolgáltatás címén még 54.817.500 forintot köteles a felperesnek megfizetni.
- [48] Az ÁSZF VIII. pontja tartalmazza a kárbejelentés és kárrendezés feltételeit, a VIII./11. pont úgy rendelkezik, hogy a biztosító a kártérítési összeget a megállapítástól számított 15 napon belül a biztosított részére forintban fizeti meg. A becsatolt okiratok szerint az alperes 2013. január 23. napján kelt levélben tájékoztatta a felperest arról, hogy a biztosítási összeget a felperes számára nem téríti meg, a tűzvizsgálati jegyzőkönyv ekkor már biztosan rendelkezésre állt, további okiratokat a felperestől nem kért, ezért a másodfokú bíróság a biztosítási szolgáltatás teljesítésének határidejét - az elsőfokú bíróság ítéletét e körben megváltoztatva - 2013. január 23. napjától számított 15 napban állapította meg, így az alperes 2013. február 8. napjától kezdődően köteles az rPtk. 298. § a) pontja alapján az rPtk. 301.§ (1) bekezdése szerint - helyesen - a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű késedelmi kamat megfizetésére.
- [49] Az alperes az eljárás során (2019. november) a felperesnek megfizetett 25.000.000.- forintot biztosítási szolgáltatás- előleg címén, a fizetéssel a fentiek szerint azonban késedelembe esett. Az alperes tehát e tőkeösszeg után is köteles az esedékességtől, 2013. február 8. napjától a kifizetés napjáig a fenti mértékű késedelmi kamatot, azaz összesen 3.130.771.- forintot megfizetni.
- [50] Egyetért a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban is, hogy az alperes köteles a késedelemmel okozott kára megtérítésére is. A rPtk.299. § (1) bekezdés szerint a kötelezett köteles megtéríteni a jogosultnak a késedelemből eredő kárát, kivéve, ha bizonyítja, hogy a késedelem elhárítása érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A rPtk. 301. § (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a jogosult a késedelmi kamatot meghaladó kárát követelheti. A késedelemmel okozott kár megtérítése alól az alperes csak akkor mentesülhetett volna, ha bizonyítja, hogy a késedelem elhárítása érdekében úgy járt el, ahogy az, az adott helyzetben általában elvárható. Nem mentesíti az alperest a késedelemmel okozott kár megtérítése alól az, hogy bírósági eljárást tartott szükségesnek a káresemény bekövetkezése és a kárösszeg megállapítása érdekében. Bár a szerződésben vállalt kötelezettsége jogalapjának vitatására, a peres eljárás, jogorvoslati eljárás igénybevétele valóban alkotmányos joga volt, de csak saját kockázatára. E cselekmények nem minősülnek a "késedelem elhárítása" érdekében tett intézkedésnek, amely a mentesülés alapjául szolgálhatna.
- [51] Az alperes teljesítési késedelme miatt a felperes az ingatlanát nem tudta 2012-ben újjáépíteni, a káreseménytől 2019-ig az ár és értékviszonyok megváltoztak, 2019-ben a 2012. évre számított biztosítási szolgáltatás összegéből az újjáépítés nem volt elvégezhető, ennek többletköltsége a felperesnél kárként jelentkezik, azonban a rPtk. idézett rendelkezésére figyelemmel csak a késedelmi kamatot meghaladó kárát követelheti.

- [52] A 2012. évi, 87.996.914 forint helyreállítási költség 2019. évre 144.896.413 forintra emelkedett, a különbözet 56.899.499 forint. Az alulbiztosítás miatt a felperes 87.996.914 forint helyett ténylegesen csak 71.277.500 forinthez jut hozzá, e két összeg közti különbözet megtérítését azonban az alperestől nem igényelheti, mert a kára e részben nem az alperes késedelme, hanem az alulbiztosítás miatt következett be.
- [53] A fentiek szerint kiszámított kárösszegeből, 56.899.499 forintból kell levonni 71.277.500 forintnak 2013. február 8. napjától 2019. november 5. napjáig számított késedelmi kamatát, azaz 9.050.439 forintot. Így az alperes 47.849.060 forint megfizetésére köteles késedelemmel okozott kár megtérítése címén. A késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját a másodfokú bíróság - az elsőfokú bíróság ítéletét e körben megváltoztatva - 2019. november 5-én állapította meg az rPtk. 360. § (1) bekezdésére figyelemmel. Ez az időpont tekinthető a kár bekövetkezésének tekintettel arra, hogy a szakértő a költségszámítását erre az időpontra vetítetten adta meg.
- [54] Egyebekben egyetért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság további keresetet elutasító döntésével, annak jogi indokait az alábbiakkal egészíti ki:
- [55] A nem vagyoni kártérítés a személyhez fűződő jog megsértésének az rPtk. 84. § (1) bekezdés e) pontjában szabályozott szankciója. Nem vagyoni kártérítésre csak a személyhez fűződő jog megsértése ad alapot. A felperes a "családban éléshez való" személyiségi jog sérelmére hivatkozott, az üdülőingatlan használhatatlansága azonban közvetlenül és releváns módon a felperes "családban élésére" nem hatott ki, az esetleges távoli, többszörösen közvetett oksági kapcsolat pedig a személyhez fűződő jog megsértésének megállapítására nem ad alapot. (Kúria Pfv.V.21.992/2016/4.).
- [56] Az egyéb felperesi kárigényeket az elsőfokú bíróság helyesen utasította el. Egyetért a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban, hogy a lakhatással kapcsolatos többletköltséget a felperes az alperessel szemben nem érvényesítheti, egyetért a felhozott indokokkal is. A perben kihallgatott tanúk vallomása alátámasztja az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a felperes és családja az ingatlant nem életvitelszerűen használta, a felperes hosszabb ideig külföldön volt, a kéresemény időpontjában sem tartózkodott az ingatlanban, a nem lakásként használt ingatlan károsodásával összefüggésben ezért lakhatással kapcsolatos kárigényt nem érvényesíthet. A gondnoki díjjal kapcsolatban a felperes meg sem jelölte, hogy az miért az alperes késedelme miatt merült fel, maga a gondnok tanúvallomásában azt adta elő, hogy már a kéreseményt megelőzően is gondnok volt a házban, felperes által a megjelölt gondnoki teendők nem függenek össze a késedelemmel, e kártétel tekintetében a felperes az ok-okozati összefüggést nem jelölte meg és nem is bizonyította, a keresetet e részben ezzel az indokkal kellett elutasítani.
- [57] Az egyéb kártételek tekintetében a felperes fellebbezése indokolást nem tartalmazott, nem jelölte meg, hogy az elsőfokú bíróság döntését mely okból tartja sérelmesnek, így e körben az elsőfokú ítélet kiegészítését a másodfokú bíróság nem tartotta szükségesnek.
- [58] A felperes a másodfokú eljárásban kérte a szakvélemény kiegészítését és szakértő felhívását az ingatlan 2021. évi árakon számított újjáépítési költségének kiszámítására. A felperes az elsőfokú eljárásban előterjesztett keresetfelemlésben a kára megtérítését a 2019.évi árak alapulvételével kérte, a másodfokú eljárásban a Pp. 247.§-a folytán keresetváltoztatásra már nem volt lehetősége, az elbírálandó keresetre vonatkozóan további bizonyításra nem volt szükség, ezért a másodfokú bíróság a felperes bizonyítási kérelmét elutasította.
- [59] A fenti indokokra tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint változtatta meg.
- [60] A felperesi fellebbezés kisebb részben volt alapos, míg az alperes fellebbezése alaptalan volt, erre tekintettel az elsőfokú eljárásban a felperes - a másodfokú bíróság által 185.142.612.-

forintban megállapított pertárgy érték alapján - 57%-43% -ban lett pernyertes. A részleges pernyertesség okán az rPp. 81. § (1) bekezdése alapján az alperes köteles a felperes elsőfokú eljárásban felmerült költségei pernyertességgel arányos része megfizetésére, mely áll a felperest képviselő ügyvéd a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdése szerinti arányos munkadíjából és a felperes által előlegezett 797.000 forint szakértői díj 57%- ból. A feleket a perben tárgyi költségfeljegyzési jog illette meg, ezért a feljegyzett 1.500.000 forint elsőfokú eljárási illetéket a fenti arányban kötelesek a rPp.81. § (1) bekezdése alapján, utalva 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdésére az államnak megfizetni, ennek okán a másodfokú bíróság a felperes által fizetendő illeték összeget leszállította, míg az alperes által fizetendő illeték összeget felemelte.

- [61] A másodfokú eljárásban mindegyik fél fellebbezett, a felperes fellebbezése sikertelen volt, az alperes fellebbezése csekély mértékben lett sikeres, a fellebbezések pertárgy értéke (82.309.872 - 83.975.718) alapján a peresztesség aránya közt számottevő különbség nincs. A másodfokú eljárásban az alperes előlegezett szakértői díjat, aminek a fele összegét a felperes köteles a rPp. 81. § (1) bekezdése folytán az alperesnek megfizetni, egyebekben mindegyik fél viseli a saját költségét. A fellebbezési pertárgyérték megközelítőleg azonos volt, és utána mindkét fél a maximális összegű fellebbezési illetéket köteles megfizetni, ezért a fenti jogszabályi rendelkezések alapján kötelezte a másodfokú bíróság a feleket egyenként 2.500.000. forint feljegyzett másodfokú eljárási illeték megfizetésére az állam javára.

Pécs, 2021. november 11.

Dr. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Berki Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró